

Verzameldocument van bronnen over de wetenschap van het sociaal werk

Als opmaat voor een kennissysteem, aangeraden door de Gezondheidsraad in 2014, volgt hier een verzameling van bronnen over de wetenschap van het sociaal werk. Het zal nooit af zijn, maar we streven naar een zo volledig mogelijk overzicht.

Rapport Gezondheidsraad

In het rapport *Sociaal werk op solide basis* (september 2014)

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2014/09/17/rapport-sociaal-werk-op-solide-basis> schreef de Gezondheidsraad (p 57):

Na 1 januari 2015 zijn de gemeenten verantwoordelijk voor het ondersteunen, activeren en verhogen van de zelfredzaamheid van mensen, onder meer door het versterken van hun onderlinge banden. De sociaal werkers zullen zij daarbij hard nodig hebben. Voor het welslagen van de decentralisaties is het dan ook van groot belang dat de sociaal werkers hun werk goed doen, op een manier die beantwoordt aan de grote uitdagingen waar de gemeenten voor staan. De commissie meent dat een goed functionerend kennissysteem essentieel is om de sociaal werker daartoe in staat te stellen en stelt vast dat zo'n kennissysteem er nu niet is en met voortvarendheid dient te worden opgebouwd.

Verzameldocument

Dankzij het internet zijn veel publicaties over het sociaal werk vrij toegankelijk. Maar het onderzoeksveld is erg versnipperd en als een sociaal werker kennis wil verwerven komt hij/zij in een digitale jungle terecht. Verzameling, bundeling, ordening van bestaande kennis is daarom de eerste stap naar een kennissysteem.

In dit document is onderzoek naar de wetenschap van het sociaal werk verzameld en geordend.

Aanvullingen

Aanvullingen zijn zeer welkom. Aan de hand daarvan ondervindt dit document regelmatig een update.

Stuur een mail naar: Liesbeth Simpelaar: archieff@mariekamphuisstichting.nl

Inhoud

- A. Over kennisnetwerken
- B. Leerstoelen
- C. Onderzoek aan hogescholen
- D. Relevante hoogleraren
- E. Sociologie
- F. Oproepen tot wetenschappelijke kennis
- G. Professionalisering en onderzoek
- H. Empirische methode
- I. Andragologie
- J. Beroepsethiek
- K. Tijdschriften
- L. Onderzoek 1950-1989

A. Over kennisnetwerken

- <http://www.wmowerkplaatsen.nl/regionale-kennisnetwerken-het-sociale-domein> Theo Roes en Jean Pierre Wilken: *Regionale kennisnetwerken in het sociale domein. Notitie van de gezamenlijke Wmo-werkplaatsen*, december 2014
- <http://marcelspierts.nl/wp-content/uploads/2015/10/Sociale-Professionals-in-2020-5.pdf> Marcel Spierts: *Sociale professionals in 2020*, p 14

B. Leerstoelen

http://www.canonsociaalwerk.eu/nl_mw/details.php?cps=23&canon_id=376 Algemeen over leerstoelen en onderzoek

Utrecht

- <http://margotrappenburg.nl/> Margo Trappenburg is bijzonder hoogleraar Grondslagen van het Maatschappelijk Werk aan de Universiteit voor Humanistiek, een leerstoel ingesteld door de Marie Kamphuis Stichting
- http://ceg.nl/uploads/publicaties/Tweede_Els_Borst_Lezing.pdf Bescheiden professies
- <http://www.mogroep.nl/thema/effectiviteit/nieuws/3719-zin-en-onzin-van-evidence-based-en-effectiviteit?post-comment=1> Lezing Margo Trappenburg over evidence-based werken
- <http://www.che.nl/~media/Academie%20Sociale%20Studies/lectoraat%20Jeugd%20en%20Gezin/Lezing%20Wetenschap%20en%20Methodiekwontwikkeling.pdf> lezing Hans van Ewijk
- <http://www.rug.nl/research/portal/files/14468604/File0013.PDF> samenvatting Legitimatieproblemen in het maatschappelijk werk, Geert van der Laan, 1990
- http://www.canonsociaalwerk.eu/1994_wetenschap_leerstoel/1995%20Geert%20van%20der%20Laan%20leren%20van%20gevallen.pdf Leren van gevallen, lezing Geert van der Laan, 1995

Tilburg

Aan de universiteit van Tilburg onderzoeken Schalk en Van Regenmortel in samenwerking met het werkveld hoe sociaal werk effectief kan bijdragen aan de participatiesamenleving:

- <http://www.stichtingsociaalwerk.nl/leerstoel-sociaal-werk/> Hoogleraar René Schalk bekleedt aan de universiteit van Tilburg de bijzondere leerstoel Sociaal Werk
- <http://www.stichtingsociaalwerk.nl/leerstoel-sociaal-werk/> Hoogleraar Tine van Regenmortel leidt de Academische Werkplaats Sociaal Werk van de universiteit Tilburg
- [Wilma Numans over de Science Practitioner](#)

Nijmegen

- <http://link.springer.com/article/10.1007/BF03070433#page-1> Carol van Nijnatten, hoogleraar maatschappelijk werk: *Ik heb maatschappelijk werkers beschimpt en bewierookt*, Radboud universiteit Nijmegen 2004

C. Onderzoek aan hogescholen

- http://www.canonsociaalwerk.eu/nl_mw/details.php?cps=23&canon_id=376
Overzicht van lectoren
- <http://www.avans.nl/onderzoek/expertisecentra/inleiding/caring-society-3.0/inleiding>
- <http://fontys.nl/Over-Fontys/Fontys-Hogeschool-HRM-en-Psychologie/Lectoraten/Lectoraat-Mens-en-Technologie.htm>
- <http://www.onderzoek.hu.nl/Kenniscentra/Sociale-Innovatie.aspx>
- <http://www.hsleiden.nl/onderzoek>
- <https://www.hogeschoolrotterdam.nl/onderzoek/projecten-en-publicaties/>
- <https://www.nhl.nl/bedrijven-onderzoek/kenniscentra/kenniscentrum-zorg-en-welzijn>
- <http://www.han.nl/onderzoek/kennismaken/han-sociaal/>
- <http://www.zuyd.nl/onderzoek/lectoraten>
- <http://www.lectoraten.nl/lectoraat/366/social-work-and-arts-therapies/>,
<http://www.lectoraten.nl/nieuws/16/een-ambitieuze-en-innovatief-lectoraat>: Stenden Hogeschool Leeuwarden
- http://www.mmsocialwork.com/mmsw_herman.htm Herman de Monnick: 2016: *The social workers' toolbox: Sustainable Multi-method Social Work*
- <http://www.lectorenzorgenwelzijn.nl/02122012%20Onderzoek%20in%20het%20HSAO.pdf> Expertisekring 'Onderzoek in en voor het HSAO'. Onderzoek in de bachelor- en masteropleiding(en) Hogere Sociaal Agogische Onderwijs. 2012
- http://www.vereniginghogescholen.nl/standpunten/doc_view/280-position-paper-hbo-mastersocial-work Vereniging Hogescholen. Standaard masteropleidingen hogescholen. Den Haag: Bestuur HBO-raad, 2012
- <http://www.vereniginghogescholen.nl/vereniging-hogescholen/publicaties/publicaties-gesorteerd-opverschijningsjaar-1/2012-1/1681-schets-masters-in-sociaal-agogisch-domein-2012-1> Landelijk Overleg masters hsa. Masters in het sociaal agogisch domein. Schets anno 2012
- Holsbrink-Engels G. De rol van hogescholen in kennisontwikkeling en valorisatie voor de sociale sector. Themadocument ten behoeve van Routeplanner HSAO 2012. Enschede: Saxion, lectoraat Community Care & Youth; 2012
- <http://www.lectorenzorgenwelzijn.nl/> Lectoratenplatform Zorg en Welzijn

D. Relevante hoogleraren

- http://www.researchgate.net/publication/40127719_Dogma's_en Ontwikkelingen_in_wetenschap_en_methodologie_bedreigingen_en_kansen Piet Verschuren: hoogleraar Methodologie Managementwetenschappen Katholieke Universiteit Nijmegen: inaugurele rede 2002
- http://www.boomlemmatijdschriften.nl/tijdschrift/KWALON/2012/2/KWALON_138_5-1535_2012_017_002_010.pdf Praktijkgericht onderzoek: een lectio divina, door Gerty Lensvelt-Mulders
- P. Verschuren, Praktijkgericht onderzoek: ontwerp van organisatie- en beleidsonderzoek. Amsterdam: Boom Academic, 2009
- <http://www.socialevraagstukken.nl/site/interview/hoogleraar-justus-uitermark-zelforganisatie-is-inspirerend-maar-mislukt-ook-vaak/> door Justus Uitermark

- <http://www.ncoi-onderzoeksinstituut.nl/over-ons/academic-board/prof-dr-arie-dijkstra.html> over Arie Dijkstra, Psychologie en zorg

E. Sociologie

- <http://www.jwduyvendak.nl/>
- <http://www.kenniswerkplaats-leefbaar.nl/betrokken-personen-2/de-regiegroep/>
Kenniswerkplaats Rotterdam
- <https://www.movisie.nl/artikel/nieuwe-armoede-optimisme-%C3%A9n-scepsis-godfried-engbersen>
- http://www.nsv-sociologie.nl/wp-content/uploads/2013/03/NSV_kwaliteit_2013.pdf
Nederlandse Sociologische Vereniging. Naar een evenwichtige kwaliteitsbeoordeling van sociologisch onderzoek. Advies, maart 2013

F. Oproepen tot wetenschappelijke kennis/professionalisering van het sociaal werk

- <http://www.socialevraagstukken.nl/site/2015/07/04/we-leven-in-on-sociologische-tijden/> door Jan Willem Duyvendak
- <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2014/09/17/rapport-sociaal-werk-op-solide-basis> Rapport Gezondheidsraad *Sociaal werk op solide basis*, 2014
- Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport; Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie. Nota van toelichting rond professionalisering van de jeugdzorg bij de Kamerbrief bij ontwerpbesluit wijziging van het Uitvoeringsbesluit Wet op de jeugdzorg. Bijlage bij Tweede Kamer, vergaderjaar 2013-2014, 33 619, nr. 7
- Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport. Kaders voor VWS-Kennisprogramma Jeugd, 27 juni 2005, Den Haag: VWS, 2005.
- <http://www.zonmw.nl/nl/themas/thema-detail/jeugd/thema-detail/> ZonMw, thema Jeugd
- [http://www.nji.nl/nl/Kennis/Projecten/Samenwerkingsverband-Effectieve-Jeugdzorg-Nederland-\(SEJN\)](http://www.nji.nl/nl/Kennis/Projecten/Samenwerkingsverband-Effectieve-Jeugdzorg-Nederland-(SEJN)) Nederlands Jeugd instituut.Samenwerkingsverband Effectieve Jeugdzorg Nederland (SEJN)
- Schilder E. *Leren dat maatschappelijk werk werkt*. Proefschrift. Utrecht: Universiteit voor Humanistiek; 2013
- Wetenschap heeft de morele opdracht zich tot sociale praktijken te verhouden. Over de relatie tussen onderzoek en beroepspraktijk. Verslag expertmeeting Movisie, 19 maart 2014
- <http://www.socialevraagstukken.nl/werkt-de-participatiesamenleving-zoek-het-uit/>
Jurriaan Omlo, Martij Bool, Peter Rensen roepen op tot onderbouwing sociaal beleid van de participatiesamenleving

G. Professionalisering en (methoden van) onderzoek

- <http://www.lesi.nl/partners/> Landelijk Expertisecentrum Sociale Interventie
- <http://www.watwerktnuwerkkelijk.nl/> Over de politiek en praktijk van interventies

- http://canonsociaalwerk.be/1900_Freud/Herman%20de%20M%C3%B6nning%20-%20het%20multimethodische%20praktijkmodel.pdf: Herman de Monnick: *Vrucht van 100 jaar maatschappelijk werk: het multimethodisch praktijkmodel*
- [Maatschappelijk werk en effectiviteit Zijn maatschappelijk werkers effectief?](#) Maatwerk 2006
- https://books.google.nl/books?hl=nl&lr=&id=OFFrQxIJtX8C&oi=fnd&pg=PA19&dq=hoogleraren+methode+social+work&ots=JtgZO_n6Nr&sig=oyvUEDoSXh-hKi8Ccu515ghVARk#v=onepage&q=hoogleraren%20methode%20social%20work&f=false P. Marsh, *Developing an enquiring social work practice*, 2007
- <http://www.professionaliteit.nu/> Ed de Jonge over professionaliteit, ethiek en filosofie
- <http://www.inholland.nl/NR/rdonlyres/60020A07-1136-41C7-A8F7-C36E1B87BC75/0/MaatschappelijkWerkalsambachtartikeloveronderzoekensociaalwerk.pdf> *Maatschappelijk werk als ambacht*, Josien Hofs, 2012
- http://www.ceg.nl/uploads/algemeen/Coreferaten_tweede_EBL.pdf coreferaten bij de 2de Els Borst-lezing, 2014, over evidence-based practice
- <http://www.lectorenzorgenwelzijn.nl/oraties/2010,%20Martine%20Noordegraaf,%20gezin%20in%20gesprek,%20oratie.pdf> Martine Noordegraaf, *Gezin in gesprek*. Lectorale rede Jeugd en Gezin, Hogeschool Ede, 2010
- <http://www.kenniscentrum-kjp.nl/Professionals/ROMCKAP/ROM> Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie. ROMCKAP
- <http://www.nji.nl/nl/Met-kennis-oogsten-oratie-Yperen-2013.pdf> T. van Yperen, *Met kennis oogsten*. Oratie Rijksuniversiteit Groningen. Utrecht: NJi, 2013
- www.rekenkamer.nl/dsresource?objectid=18848&type=org Algemene Rekenkamer. Brief Algemene Rekenkamer aan de Minister van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties betreffende het wetsvoorstel Tijdelijke wet deelfonds sociaal domein. Den Haag: Algemene Rekenkamer, 2014
- <http://www.divosa.nl/onderwerpen/effectiviteit-en-vakmanschap-achtergrondinformatie>
- Boer N de, Duyvendak JW. *Maatschappelijke dienstverlening. Een onderzoek naar vijf sectoren*. Amsterdam: Amsterdam University Press; 2004
- Spierts M. *De stille kracht van de verzorgingsstaat. Geschiedenis en toekomst van sociaal-culturele professionals*. Amsterdam: Van Gennep; 2014
- Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid. *Bewijzen van goede dienstverlening*. Amsterdam: Amsterdam University Press; 2004.
- http://www.invoeringwmo.nl/sites/default/documenten/Brochure_WNS.pdf Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Sport. Welzijn Nieuwe Stijl. Januari 2010
- Boon W, Horlings E, red. Kennisproductie voor de grote maatschappelijke vraagstukken. Den Haag: Rathenau Instituut; 2013
- <http://www.bodyofknowledgesociaalwerk.nl> toepasbare kennis uit de andragogiek, pedagogiek, rechten, filosofie
- <http://www.sozio.nl/meesterschap-in-het-sociaal-werk/1024386#.VXmE-EZvDOo> *Meesterschap in het sociaal werk. Over kennisontwikkeling en praktijkverbetering voor het vak en de organisatie*. Onder redactie van Mariël van Pelt, Marc Hoijtink, Hans Oostrik en Marc Räkens
- Jurriaan Omlo, Martijn Bool en Peter Rensen (2013), *Weten wat werkt. Passend evaluatieonderzoek in het sociale domein*. Amsterdam: SWP
- Donkers, Gerard (2012), *Veranderen in meervoud*. Den Haag: Boom Lemma Uitgevers. Opvolger van *Veranderkundige modellen*
- <http://www.socialevraagstukken.nl/dossiers/kennis-voor-de-sociaal-werker/>

- <http://www.professionalisereninwelzijn.nl/> Landelijk actieprogramma professionalisering W & MD
- <http://www.worldcat.org/identities/nc-nederlands%20instituut%20voor%20maatschappelijk%20werk%20onderzoek%20nimawo/> en <http://www.worldcat.org/identities/nc-nederlands%20instituut%20voor%20maatschappelijk%20werk%20onderzoek%20nimawo%20s%20gravenhage/> Publicaties van het inmiddels opgeheven NIMAWO
- <http://www.gahetna.nl/collectie/archief/ead/index/eadid/2.27.02/node/c01%3A1.c02%3A2.c03%3A3.c04%3A0.c05%3A0.c06%3A7>. en <http://www.gahetna.nl/collectie/archief/ead/index/eadid/2.27.02/anchor/descgrp-context-bioghist#c01:0> en <http://www.gahetna.nl/collectie/archief/ead/index/nodes/YToyOntpOjA7czo2OiJjMDE6My4iO2k6MTtzOjY6ImMwMTozLiI7fQ%3D%3D/eadid/2.19.099/node/c01%3A3.c02%3A84./open/c01:3.c02:84.#c01:3.c02:84>. en <http://www.gahetna.nl/collectie/archief/inventaris/index/nodes/YTo0OntpOjA7czo2OiJjMDE6My4iO2k6MTtzOjY6ImMwMTozLiI7aToyO3M6NjoiYzAxOjMuJjtpOjM7czoxMzoiYzAxOjMuYzAyOjg0LiI7fQ%3D%3D/eadid/2.19.099/open/c01%3A3.c02%3A84./inventarisnr/187/level/file> Nationaal Archief, research maatschappelijk werk

H. Empirische methode

- Jagt, L. & Jagt, N. (2004). *Taakgerichte hulpverlening in Social Work*, Houten: Bohn Stafleu Van Loghum
- <http://www.steyaert.org/jan/publicaties/2010%2006%20bijziendheid%20evidence%20based%20practice.pdf> *De bijziendheid van evidence based practice. Beroepsinnovatie in de sociale sector*, Jan Steyaert, Tineke van den Biggelaar, Johan Peels, 2010
- <http://www.socialevraagstukken.nl/sociale-professies-kunnen-niet-zonder-evidence-based-practise/> Jan Steyaert, 2014
- De Vries, S. (2010). *Basismethodiek psychosociale hulpverlening, ervaringsgericht, oplossingsgericht, systeemgericht*, Houten: Bohn Stafleu van Loghum
- <http://www.nji.nl/> jeugdzorg databank effectieve interventies
- <https://www.movisie.nl/effectieve-sociale-interventies> Movisie databank effectieve interventies
- <http://www.socialevraagstukken.nl/site/vraagstukken/evidence-based-2/>
- <http://link.springer.com/article/10.1007/BF03076909#page-1> *Meervoudige verantwoording. Over evidence-based werken*, Maatwerk 2008
- <http://www.socialevraagstukken.nl/site/2008/09/15/wetenschappelijk-gefundeerd-beleid-is-een-hype/> Rogier van Reekum bekritiseert evidence-based beleid

I. Andragologie

- http://www.canonsociaalwerk.eu/1962_agologie/Bas-van-Gent-Geschiedenis-van-de-andragologie.pdf in B. Van Gent (Red.), *Basisboek andragologie* (pp. 40-65). Meppel: Boom, 1982
- *De wetenschap der sociale agogie* T. ten Have, Groningen: Wolters, 1962
- *Agologie: wetenschap of fictie? (oratie)* W. van Stegeren, Meppel: Boom, 1970

- [Andragologie is geen vrolijke wetenschap \(oratie\)](#) Van Beugen, Assen: Van Gorcum, 1970
- <http://www.cict.demon.co.uk/biomemogdz.pdf> Martha Vahl: biografie Gerard de Zeeuw
- <http://www.cict.demon.co.uk/> publicaties van Gerard de Zeeuw

Huidige colleges:

- <http://www.andragologie.org/colleges/> en <http://www.andragologie.org/archief/evenementen/>

J. Beroepsethiek

- http://www.canonsociaalwerk.eu/nl_mw/details.php?cps=16 M. van der Linde, 1962 Eerste beroepscode. Beroepsnormen en beroepsethiek
- <http://www.bvjong.nl/images/beroepscode%20bvjong%202014%20def.pdf> BVJong. Beroepscode Kinderen- en jongerenwerk
- Groot N de, Hajer F. Verkenning beroepscode en beroepsregistratie in het kinder- en jongerenwerk. Maastricht: BVjong, Beroepsvereniging Kinder- en Jongerenwerkers; 2014
- <http://www.casusconsult.nl/index.php?action=front> Casusconsult is een site waarop kennis en casussen gedeeld worden
- <http://www.moresprudentie.nl/> gebaseerd op *Moresprudentie, ethiek en beroepscode in het sociaal werk*, Jaap Buitink (2012), met vragen en opdrachten voor studenten en docenten

K. Tijdschriften

- [Journal of social intervention, voorheen Sociale Interventie](#)
<https://www.journalsi.org/articles/>
- <http://hdl.handle.net/10622/9518EF88-8064-4D59-8FA8-08117E62DC03> (IISG; ook beschikbaar in Koninklijke Bibliotheek): *Wetenschap en samenleving*: maandblad gewijd aan de ontwikkeling der wetenschap en haar betekenis voor mens en maatschappij. Uitgave van Verbond van Wetenschappelijke Onderzoekers. Verscheen 1x per maand, later 1x per 2 maanden over de jaren 1980-1985. Samensmelting van: *Atoom en Maatschappij en wetenschap*. Vanaf 1974 hierin opgenomen: BWA ledenbrief. Voortgezet als: *Zeno* (1993-1997), toen als *Wetenschap. Technologie en samenleving* (tot 2002)

L. Onderzoek 1950-1989

- <http://www.mariekamphuisstichting.nl/index.asp?pagina=Archief> Onderzoek uitgevoerd en verzameld door JOINT. Zie inventarisnummer 3.1